

TLAČOVÁ SPRÁVA
30. september 2024

V októbri začína Filmotéka, prinesie legendárne aj raritné diela zo zbierkových fondov

Filmotéka ako samostatná programová zložka Kina Lumière prináša predovšetkým filmy zo zbierok Slovenského filmového ústavu (SFÚ). Do kina sa vracia po dlhšej prestávke, jej kurátori do konca roka pripravili dva dlhodobé cykly venované výročiam významných osobností domácej i svetovej kinematografie a slovenskému kinodabingu. Od konca augusta tiež pokračuje cyklus Lumière pod palbou s dôrazom na menej známe filmy o Povstaní a odboji.

Cyklus Filmotéky nazvaný Podoby slovenského kinodabingu divákovi priblíži tvorbu kolibského dabingového štúdia, ktoré od polovice 50. rokov 20. storočia až do jeho zániku v roku 1991, vyrobilo slovenské znenie pre vyše 1 100 celovečerných a krátkometrážnych, hraných, animovaných, dokumentárnych alebo propagačných filmov pre kiná i pre televíziu. „*Kino Lumière v rámci Filmotéky už v minulosti často premietalo slovensky alebo česky dabované kópie z éry Koliby a Barrandova, nachádzajúce sa v zbierkach filmového archívu SFÚ,*“ hovorí Jaroslav Procházka, kurátor Filmotéky. „*Napadlo mi, že by možno pre určitý segment fanúšikov archívnych filmov mohol byť zaujímavý detailnejší pohľad na tvorbu niekdajšieho kolibského dabingového štúdia. Filmy s kolibskými kinodabingami nie je možné mimo kinoprojekcie inde zhladať a pre bežnú divácku obec sú prakticky neznáme. Z dochovaných titulov sa iba zanedbateľné množstvo občas ešte hrá v televízii; na nosičoch domáceho kina alebo na VOD platformách sa prakticky nevyskytujú. Cyklus by sa teda dal vnímať aj ako určitá osвета na tomto poli a historická exkurzia do dabingovej tvorby určenej pre monopolnú štátnu kinodistribúciu.*“

V októbri cyklus ponúkne štyri filmy z 80. rokov minulého storočia, ktoré podľa Procházku boli „*pre monopolný slovenský kinodabing akýmsi predčasným tvorivým vrcholom.*“ Premietne sa nemecká komédia *Ach, milý Harry!* (1980) Jeana Giraulta, poľská satira *Maskot* (1980) Stanisława Bareju, dobrodružný koprodukčný film s vtipnými hláškami a ironickými dialógmi *Súboj o poklad Yankee Zephyra* (1981) Davida Hemmingsa a britská adaptácia známeho detektívneho románu Agathie Christie *Zlo pod slnkom* (1982) Guya Hamiltona. „*Pri výbere titulov som bral do úvahy najmä kvality samotného dabingu,*“ približuje Procházka kľúč výberu filmov. „*Nejde teda vo výsledku o akúsi chronológiu dejín slovenského kinodabingu, skôr o prezentáciu kvalitných alebo inak zaujímavých či pozoruhodných dabingových prác jednotlivých režisérov slovenského znenia. Tie v mnohých prípadoch dokázali viac než úspešne konkurovať tzv. českej dabingovej škole. Na druhej strane si myslím, že i diváka, ktorého primárne slovenský kinodabing nezaujíma, by mohli jednotlivé tituly zaujať alebo aspoň pobaviť.*“

Filmotéka sa okrem dabingu zameria aj na výročia významných slovenských i svetových tvorcov. „*Tento rok bol pripomenutím si stého výročia narodenia viacerých významných filmových osobností. Cyklus sme nazvali Výročia 100,*“ hovorí kurátor Filmotéky Richard Kováčik, ktorý „*storočnicový*“ cyklus pripravil. „*Predovšetkým sme sa zamerali na herecké legendy Ladislava Chudíka a Jozefa Kronera. Pri oboch osobnostiach sme vybrali po štyri tituly, ktoré reprezentujú rôzne časové etapy ich bohatej hereckej kariéry od 50. po 80. roky. Snažili sme sa aj o zdôraznenie žánrovej pestrosti týchto titulov a výber známych aj menej známych filmov.*“ Chudíkovu tvorbu si diváci pripomenú už v októbri prostredníctvom jeho známych postáv vo filmoch *Kapitán Dabač* (1959) Paľa Bielika a *Vrah zo záhrobia* (1966) Andreja Lettricha, ale aj menej známych postáv v dielach Otakara Vávru *Sokolovo*

V októbri začína Filmotéka, prinesie legendárne aj raritné diela zo zbierkových fondov

(1974) a *Putování Jana Amose* (1983). V októbri sa na plátno dostanú aj filmy s reflexiou tvorby režiséra Karla Kachyňu, Ladislava Ťažkého, Marlona Branda a Marcella Mastroianniho, do konca roka potom pôjde o osobnosti ako Franz Kafka, František Škvorecký, Oldřich Lipský, Truman Capote či Sidney Lumet.

Pod hlavičkou Filmotéky prebieha od konca augusta aj cyklus Lumière pod palbou, ktorý predstavuje menej známe alebo neznáme filmy o odboji a Povstaní. V októbri sa budú premietiť snímky *Súkromná vojna* (1977) Martina Hollého, *Zlaté časy* (1978) Štefana Uhra, *Cnostný Metod* (1979) Jána Lacka, *Naši pred bránami* (1970) Ľudovíta Filana a pásmo s krátkymi trezorovými filmami Rudolfa Urca *Nedokončená kronika* (1967) a *Povstaleckí letci* (1974) a dokumentom *Monológy* (1964) režisérov Martina Slivku a Miloslava Kubíka. V októbri si tiež pripomínáme Svetový deň audiovizuálneho dedičstva a pri tejto príležitosti Slovenský filmový ústav uvedie vo Filmotéke špeciálny dvojprogram. Premietne sa mimoriadne, svojho času zakázané, dielo Dušana Hanáka *Obrazy starého sveta* (1972) spolu s režisérovým krátkym filmom *Omša* (1967). V druhom premietacom okne bude ako predfilm uvedená krátka Hanáková snímka *Zanechať stopu* (1970), nasledovať ju bude film *Návraty k Obrazom starého sveta* (2024) režiséra Róberta Šuláka, ktorý vznikol v produkcii SFÚ. Šuláková snímka je filmovou poctou tvorbe režiséra Dušana Hanáka a v nej, okrem iného, odhalí aj vzájomné súvislosti oboch spomínaných krátkych snímok a svojho celovečerného filmu.

Filmotéka je samostatná programová zložka Kina Lumière. Jej program zostavujú filmoví kurátori, zamestnanci Slovenského filmového ústavu (SFÚ) Richard Kováčik a Jaroslav Procházka. Pri koncipovaní programu spolupracujú s poprednými odborníkmi z oblasti filmovej histórie. Do programu sú zaraďované predovšetkým tituly z fondov Národného filmového archívu SFÚ. Tieto tituly sú uvádzané z archívnych 35 mm kópií, prípadne z digitálnych nosičov (pokiaľ filmy prešli procesom digitalizácie). Program Filmotéky je z veľkej časti prezentovaný v Študijnej sále SFÚ (K3). Sála sa riadi pravidlami Medzinárodnej federácie filmových archívov (FIAF), ktorej je SFÚ členom od roku 2001, a princípami Asociácie európskych kinematék, ktorej sa stal SFÚ členom tento rok. O dôležitosti Filmotéky hovorí aj jej kurátor Richard Kováčik. „*Podstatou Filmotéky je, že prináša divákovi väčšinou na pôvodných 35 mm kópiách predovšetkým tituly z fondov Národného filmového archívu SFÚ. Diváci tak majú šancu dostať sa alebo vrátiť k zaujímavým starším titulom. Tento princíp môže byť alternatívou alebo doplnením súčasnej distribučnej ponuky v bežných kinách,*“ Filmotéka podľa neho môže byť „*prínosná pre rôzne generácie. Je to nostalgická funkcia pre staršie generácie a alternatívne možnosti pre mladšie generácie zaujímajúce sa o nie vždy dostupné pohľady do filmovej histórie. Prinášať klasické filmy má preto určite význam aj v súčasnosti.*“

[Viac informácií o Filmotéke](#)

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 2 57 10 15 42, simona.notova@sfu.sk